

Esztergom leírása Oláh Miklós Hungaria című munkájában (1536)

„A Duna partján egy elég magas, kör formájú szirt tör a magasba, a Duna felé eső oldalán roppant meredek, s mindenfelé kb. háromszáz lépés hosszú. Ide építették a várat, az érsek székhelyét; ez természetes és mesterséges erődítményeinek köszönhetően igen erős, s leginkább palotái és épületei díszítik szép fekvése mellett. Arról nevezetes, hogy itt született Szent István, a magyarok első királya, és itt keresztelték meg. Nyugat felé a széles és csendesen mormoló futású Dunára néz. Keletre romokra, a káptalan gyönyörű épületének maradványaira – ezeket pontosan négy évvel ezelőtt egy várostrom során a földig lerombolták – meg szőlőhegyekre, dél felé viszont a városra tekint. A várban épült a Szent Szűznek szentelt székesegyház, Magyarországon érseki templom, benne más kápolnák és díszek mellett kettő emelkedik ki leginkább: az egyik az a kápolna, melyet a székesegyház déli falába az alaptól egész a tetőig, bévül vörös márványból, mégpedig a legfinomabból, Tamás érsek, konstantinápolyi pátriárka építtetett hatalmas költségen, ez felül körbe szűkül össze, s aranyozott réz borítja tetejét, bizony nagyszerű és drága munka; a másik az északi fronton a szentély fölött emelt boltozatos helyiség, sokféle festmény díszíti, itt van a mindenféle tudományba tartozó régi kódexekkel zsúfolt könyvtár. A vár lábánál a Duna-part szélén igen erős torony áll, ezt a víz őrzése miatt Vízinek nevezik, benne a hőforrások olyan erővel törnek fel, hogy malmot hajtanak. Csodálatos hallani, hogy csaknem összefüggő részeken, s csaknem ugyanezekben az erekben fut le a Duna jéghideg vize, s törnek fel a hőforrások.”

Forrás:

Oláh Miklós, Hungária, ford. Németh Béla, Bp., Magvető, 1985, p. 35–36.

